

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA**

Warszawa, dnia 27 września 2016 r.

Druk nr 287

**KOMISJA PRAW CZŁOWIEKA,
PRAWORZĄDNOŚCI I PETYCJI**

**Pan
Stanisław KARCZEWSKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 90d ust. 1 pkt 1 Regulaminu Senatu Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

**o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy –
Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.**

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest senator Rafał Ambrozik.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
(-) Michał Seweryński

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.¹⁾) art. 152 otrzymuje brzmienie:

„Art. 152. § 1. Na posiedzenia jawne wstęp na salę sądową mają – poza stronami i osobami wezwanymi – tylko osoby pełnoletnie. Przewodniczący może zezwolić na obecność na posiedzeniu małoletnim.

§ 2. Na posiedzenia niejawne mają wstęp tylko osoby wezwane.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 718, 846 i 996) art. 95 otrzymuje brzmienie:

„Art. 95. § 1. Na posiedzenia jawne wstęp na salę sądową mają – poza stronami i osobami wezwanymi – tylko osoby pełnoletnie. Przewodniczący może zezwolić na obecność na posiedzeniu małoletnim.

§ 2. Na posiedzenia niejawne mają wstęp tylko osoby wezwane.”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567, 616, 945, 1091, 1161, 1296, 1585, 1626, 1741 i 1924, z 2015 r. poz. 2, 4, 218, 539, 978, 1062, 1137, 1199, 1311, 1418, 1419, 1505, 1527, 1567, 1587, 1595, 1634, 1635, 1830 i 1854 oraz z 2016 r. poz. 195, 437, 868, 996, 1177 i 1358.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projekt ustawy stanowi realizację postulatu zawartego w petycji P9-23/16 wniesionej do Senatu w dniu 21 marca 2016 r. Autor petycji zwrócił się o wprowadzenie zmiany w art. 95 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (p.p.s.a.), który stanowi, że na posiedzenia jawne wstęp na salę sądową mają – poza stronami i osobami wezwanymi – tylko osoby pełnoletnie, a na posiedzenia niejawne mają wstęp tylko osoby wezwane. Autor petycji postuluje dodanie do art. 95 p.p.s.a. § 2 w brzmieniu: „Sąd może zezwolić na obecność na posiedzeniu jawnym osobie małoletniej, która ukończyła 13 rok życia.”.

Zdaniem wnoszącego petycję, należy umożliwić osobom małoletnim udział w charakterze publiczności na posiedzeniach jawnych sądów administracyjnych. Jak zauważa autor petycji, obecnie obowiązujący przepis uniemożliwia małoletnim obserwowanie przebiegu posiedzenia, o ile nie są one stroną lub osobą wezwaną przez sąd.

Wnoszący petycję wskazuje, że zgodnie z art. 10 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności również osoby małoletnie mają prawo do posiadania opinii (z racji tego, że jest to prawo każdego człowieka) i powinny wiedzieć jak działa władza oraz posiadać własne poglądy na wszelkie tematy. Dodatkowo zwraca uwagę na regulację zawartą w procedurze karnej tj. art. 356 § 2 Kodeksu postępowania karnego, który umożliwia małoletnim obecność na rozprawie za zezwoleniem przewodniczącego.

Zdaniem wnoszącego petycję jest znaczna grupa małoletnich, która interesuje się działalnością społeczną, działaniem na rzecz lokalnego środowiska i kraju.

Ponadto osoby, które ukończyły 13 rok życia posiadają ograniczoną zdolność do czynności prawnych, a więc posiadają zdolność procesową w sprawach wynikających z czynności prawnych, które mogą dokonywać samodzielnie. W związku z tym nie powinno być przeszkód by mogły występować w charakterze publiczności na sali sądowej. Autor petycji zaznacza, że wiele ważnych spraw dla społeczności rozstrzyga się w sądach administracyjnych i umożliwienie wstępu na salę rozpraw małoletnim będzie miało walor edukacyjny oraz przygotuje małoletnich do czynnego udziału w życiu publicznym.

2. Różnice między obowiązującym a projektowanym stanem prawnym

W obecnym stanie prawnym, na podstawie art. 95 p.p.s.a, udział małoletnich w charakterze publiczności w rozprawie sądowoadministracyjnej jest zabroniony.

Projekt ustawy zmierza do umożliwienia małoletnim udziału w posiedzeniach jawnych. Właściwym do wydania zezwolenia powinien być przewodniczący składu orzekającego, jako organ odpowiedzialny za przebieg posiedzenia.

Zezwolenie będzie udzielane w formie zarządzenia, od którego na mocy art. 114 p.p.s.a. będzie przysługiwało odwołanie do sądu orzekającego. Zarządzenia w przedmiocie zezwolenia na udział małoletniego w posiedzeniu jawnym wydane poza rozprawą będą niezaskarżalne (art. 198 p.p.s.a.), ale na podstawie art. 165 w zw. z art. 167 p.p.s.a. przewodniczący będzie mógł je uchylić lub zmienić wskutek zmiany okoliczności sprawy.

Projekt ustawy zakłada możliwość uczestniczenia w rozprawie małoletnich, nie określając dolnej granicy wiekowej. Takie rozwiązanie zapewnia swobodę decyzji przewodniczącemu, który będzie indywidualnie podejmował decyzję biorąc pod uwagę m.in, niezakłócony przebieg posiedzenia, czy ewentualną demoralizację małoletniego przez treści prezentowane w trakcie posiedzenia. Ponadto przepis ma umożliwić wstęp na salę rozpraw rodzicom z dziećmi, dla których nie ma innej opieki.

Projekt ustawy zakłada wprowadzenie analogicznego przepisu do postępowania cywilnego, gdyż nieracjonalnym byłoby odmienne uregulowanie tej materii w procedurach cywilnej i sądowoadministracyjnej.

3. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi Przedstawiciel wnioskodawcy: senator Rafał Ambrozik Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Michał Gil, legislator, tel. 22 694 9412 Katarzyna Majewska, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9259	Data sporządzenia: 21 września 2016 r. Źródło: petycja Nr druku: 287
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Osoby małoletnie pomimo, że w określonych przypadkach mogą samodzielnie brać czynny udział w postępowaniu sądowym, nie mogą jednak obserwować pracy sądu.

W obecnym stanie prawnym dopuszcza się – za zezwoleniem przewodniczącego – obecność osób małoletnich na sali rozpraw jedynie w procedurze karnej.

Zdaniem autora petycji udział małoletnich w posiedzeniach jawnych ma walory edukacyjne i przystosowuje do przyszłego życia w społeczeństwie oraz czynnego udziału w życiu publicznym.

Zakaz obecności małoletnich na sali sądowej w procedurze cywilnej i sądownoadministracyjnej stanowi także utrudnienie dla ich rodziców, którzy biorą udział w rozprawie w charakterze strony lub świadka i nie są w stanie zapewnić dziecku innej opieki na czas rozprawy.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Umożliwienie osobom małoletnim (które nie ukończyły 18 roku życia) – za zgodą sądu – wstępu na salę sądową podczas jawnych posiedzeń w postępowaniach cywilnych i sądownoadministracyjnych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak informacji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby małoletnie	Liczba osób w wieku do 18 lat w 2014 r. w Polsce wynosiła około 6,9 mln.	GUS	Możliwość obecności na sali rozpraw w procedurze cywilnej i sądownoadministracyjnej

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2016 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wydatki ogółem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo ogółem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródła finansowania: Brak informacji.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń
 Projektowana regulacja nie wywoła istotnego wpływu na sektor finansów publicznych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2016 r.)	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Osoby małoletnie uzyskają prawo do obecności na sali sądowej – za zgodą przewodniczącego – w sądach cywilnych i administracyjnych, np. w celach edukacyjnych. Proponowane rozwiązanie poprawi również sytuację rodziców, którzy jednocześnie muszą sprawować opiekę nad dzieckiem małoletnim i brać czynny udział w rozprawie sądowej, np. w charakterze świadka lub strony.						

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Nie dotyczy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

Omówienie wpływu | Nie dotyczy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przepisy projektu będą miały zastosowanie od dnia jego wejścia w życie.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewidziano.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.

.....
Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
.....